

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา
และการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
กลุ่มอำเภอปากเกร็ด

The relationship between the of the authentic leadership of school leaders and the
promotion of student's rights and freedom within democratic approaches by schools
under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi,
Pakkred District Cluster

ประภาพรรณ คุณประสิทธิ์¹ และ วรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง²

Prapapan Kunprasit¹ and Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Educational Administration Program of Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ²wanwisa.sue@ku.th

Received May 8, 2023; Revised December 9, 2023; Accepted December 9, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด 2) ระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือครูผู้สอน จำนวน 234 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น .966 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านความยุติธรรม

2. การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านที่มีการส่งเสริมสูงสุด คือ ด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีความปลอดภัยทั้งทางร่างกาย และจิตใจ นักเรียนได้รับการคุ้มครองจากการถูกละเมิด ทางร่างกาย ทางวาจา ทางจิตใจ และด้านที่มีระดับการส่งเสริมต่ำที่สุด คือ ด้านสิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเสรี เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดกิจกรรมชุมนุมเรียกร้องอย่างสันติวิธี โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนมาใช้ประกอบการบริหารสถานศึกษา และมีการผ่อนปรนกฎระเบียบต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียกร้องตามความเหมาะสม

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($r=.68, p<.01$)

องค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ทำให้ทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสม หลากหลาย และ การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่แท้จริงกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำที่แท้จริง; สิทธิเสรีภาพของผู้เรียน; ประชาธิปไตย; เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

Abstract

The objective were 1) to investigate the level of authentic leadership of school administrators, 2) to investigate the level of promotion of rights and freedoms of students according to the principles of democracy, and 3) to investigate the correlation between the level of authentic leadership of school

administrators and the level of promotion of rights and freedoms of students according to the principles of democracy in affiliated schools under the Office of the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi, Pakkred District Cluster. The samples, 234 participants were selected using stratified random sampling. The research instrument used was a set of 1–5 rating scale questionnaires statistical analysis were mean, standard deviation, and correlation coefficient.

The research findings revealed that (1) authentic leadership of educational administrators was overall high. Additionally, it was discovered that the highest levels of practice were in the areas of ethical morality and justice, and the highest levels of practice were in fairness. 2) The promotion of the rights and freedom of students under the democratic principles is overall high, with the highest level in authentic leadership in safeguarding students from violation, and the lowest level in freedom of speech and expression. (3) The correlation coefficient between authentic leadership and the promotion of the rights and freedoms of students according to democratic principles in the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi , Pakkred District, was positively and significantly moderate at the .01 level of statistical significance, which was consistent with the hypothesis. ($r=.68$, $p<.01$)

Keywords: The Authentic Leadership; Rights and Liberties; Democratic Schools; The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

บทนำ

จากสภาพสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่ามีความขัดแย้งทางความคิด มีความรุนแรง ประชาชนรวมถึงเยาวชนเริ่มออกมาเรียกร้อง ชุมนุมทางการเมืองมากขึ้น แต่ที่น่าเป็นกังวลคือ หน่วยงาน คำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล Economist Intelligence Unit (EIU) ของนิตยสาร The Economist ได้รายงานดัชนี ประชาธิปไตย ประจำปี 2564 ระบุว่า ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 72 จากทั้งหมด 167 ประเทศ และประเทศไทย ได้ถูกจัดไว้ในกลุ่มประเทศที่มีประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ มา 3 ปีติดต่อกัน (ประชาไท, 2565) และจากการวิเคราะห์ผลสำรวจของ EIU โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ TDRI เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2565 ระบุว่า หากอันดับประชาธิปไตยของประเทศไทยลดต่ำลงอีกเพียงเล็กน้อย ประเทศไทยจะอยู่ในระดับเดียวกับประเทศกึ่งเผด็จการซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2565)

เหตุการณ์ดังกล่าว สื่อให้เห็นถึงความสำคัญที่เยาวชนได้ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพ สถานศึกษาจึงควรเป็นสถานที่ที่นักเรียนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างสันติวิธีตามหลักพื้นฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย และตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่เป็นข้อตกลงด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่งระบุไว้ในด้านของสิทธิของเด็กในการมีส่วนร่วม กล่าวคือ เด็กมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ทั้งการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี หรือเข้ามามีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะกับเรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบ หรือมีส่วนโดยตรงกับตัวเด็กและเยาวชนเอง โดยความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กคนนั้นซึ่งได้ระบุไว้ในข้อที่ 12 คือ เด็กมีสิทธิได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในเรื่องที่เกี่ยวกับตัวเด็กเอง และผู้ใหญ่ควรรับฟังอย่างตั้งใจ นับว่า สถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังประชาธิปไตยและให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนับเป็นบุคคลสำคัญที่จะวางนโยบายการจัดการศึกษา และบริหารงานในโรงเรียนโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันซึ่งนอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีสติปัญญาและความเชี่ยวชาญแล้ว จำเป็นต้องมีทักษะด้านภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาวะผู้นำที่แท้จริง หรือ Authentic Leadership ที่เป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำที่มีความมั่นคงในการกระทำ และค่านิยม สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาในสภาพสังคมที่มีจุดยืนแตกต่างกัน สอดคล้องกับ คำกล่าวของ สันติ บุรณะชาติ (2558) ที่ระบุว่า ในการบริหารสถานศึกษา นอกจากผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารงานตามที่ระเบียบกฎหมายได้กำหนดไว้แล้ว ยังต้องปรับตัวให้เข้ากับค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่นับวันจะมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องบริหารสถานศึกษาท่ามกลางสถานการณ์ที่มีความเห็นแตกต่างกันให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ วรณวิสาข์ รัตนพันธ์ (2564) ที่ระบุว่า ผู้นำของโรงเรียน จำเป็นต้องรู้จักตนเอง จุดที่ควรพัฒนาตนเอง เข้าใจความต้องการ ความรู้สึกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน สร้างความไว้วางใจเพื่อทำให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกัน ได้ประสบความสำเร็จและเกิดความพึงพอใจ เป็นผู้ที่มีความหนักแน่นในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าส่วนตน จึงนับว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริง เป็นภาวะผู้นำที่จำเป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีภาวะผู้นำที่แท้จริง เป็นทฤษฎีใหม่ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนไม่มากนัก เช่น ยังไม่สามารถอธิบายได้อย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำที่แท้จริงกับความสัมพันธ์ต่าง ๆ และขาดทฤษฎีมาสนับสนุนเรื่องประสิทธิผลต่อผลลัพธ์เชิงบวกที่มีต่อองค์กร เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างใหม่ อยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาความรู้ (Northouse, 2016) นอกจากนี้ จากการสืบค้นในฐานข้อมูลงานวิจัย Thai Digital Collection หรือ TDC ยังไม่พบผู้ที่ศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา และการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิเสรีภาพของนักเรียนยังมีไม่มากนัก ทั้งที่เป็น

เรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูไม่ควรละเลย นอกจากนี้ ในปัจจุบัน นักเรียนเห็นความสำคัญ ของสิทธิและเสรีภาพของตนเองมากกว่าในอดีต ทำให้ออกมาแสดงความคิดเห็นและเคลื่อนไหวด้วยวิธี ต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องรับฟัง ทำความเข้าใจ และหากเกิด ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาก็สามารถหาทางออกที่เหมาะสมให้กับทุกฝ่ายได้

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่ แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยใน โรงเรียน เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสิทธิ และเสรีภาพของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด และเพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของ ผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยและตามบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษามาเป็น ต้นแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยของ นักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ กลุ่มอำเภอปากเกร็ด
2. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ กลุ่มอำเภอปากเกร็ด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับการ ส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ กลุ่มอำเภอปากเกร็ด

สมมติฐานการวิจัย

ระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตาม ระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริม สิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังต่อไปนี้

1. **ภาวะผู้นำที่แท้จริง** แนวคิดภาวะผู้นำที่แท้จริง มีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดของความแท้จริงซึ่งมีรากฐานมาจากปรัชญากรีก (To thine own sent to be true) โดยแนวคิดดังกล่าวเป็นที่สนใจของนักวิจัยมากมายในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ใน โดยนักจิตวิทยาที่มีความเห็นอกเห็นใจ (humanistic psychologists) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนา ซึ่ง Rogers เรียกว่า คนที่ทำงานอย่างเต็มที่ (fully functioning) และ Maslow เรียกว่า ความแท้ของตัวตน (self-actualization)

ในยุคปัจจุบันมีนักวิชาการให้ความสนใจศึกษามากขึ้น เช่น Avolio, Gardner, Walumbwa, Luthans, และ May, ในปี 2004 Gardner, Avolio, และ Walumbwa ในปี 2005 Shamiz และ Eilam ในปี 2005 และ Yukl ในปี 2010 ภาวะผู้นำที่แท้จริงจะมีอัตมโนทัศน์หรือการรับรู้ตนเอง (self concept) และการรับรู้เอกลักษณ์ของตนเอง (self identities) ของภาวะผู้นำที่แท้จริงนั้นจะมีความเข้ม ชัดเจน มั่นคง และมีความสม่ำเสมอ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ ซึ่งได้อธิบายถึงภาวะผู้นำที่แท้จริง ที่ตรงกันประกอบด้วยนักวิชาการดังนี้ George (2003); Kernis (2003); Avolio et al. (2004); Llies et al. (2005); Walumbwa et al. (2008); Northouse (2016); ชัยวัฒน์ ธิระพันธ์ (2550); นิวันตร์ เนตรภักดี (2555); รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556); สุธาสิณี แสงมุกดา (2556); สุภาพ ลึกษาพันธ์ (2557); กฤติมา มะโนพรหม และคณะ (2562) โดยใช้เกณฑ์ในการสังเคราะห์ความถี่ ได้เป็นภาวะผู้นำที่แท้จริง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักในอารมณ์ ค่านิยม และความต้องการของตนเอง

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม

1.3 ด้านความโปร่งใส หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร

1.4 ด้านความยุติธรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนอย่างเป็นธรรมจนบุคลากรรับรู้ได้ ทั้งในด้านผลตอบแทน ด้านกระบวนการในการกำหนดผลตอบแทน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา

1.5 ด้านการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมในสถานการณ์ที่อาจจะถูกยั่วหรือเผชิญหน้ากับความไม่เป็นมิตร หรือต้องทำงานภายใต้สภาวะกดดัน

2. **การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน** หมายถึง การบริหารสถานศึกษาของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

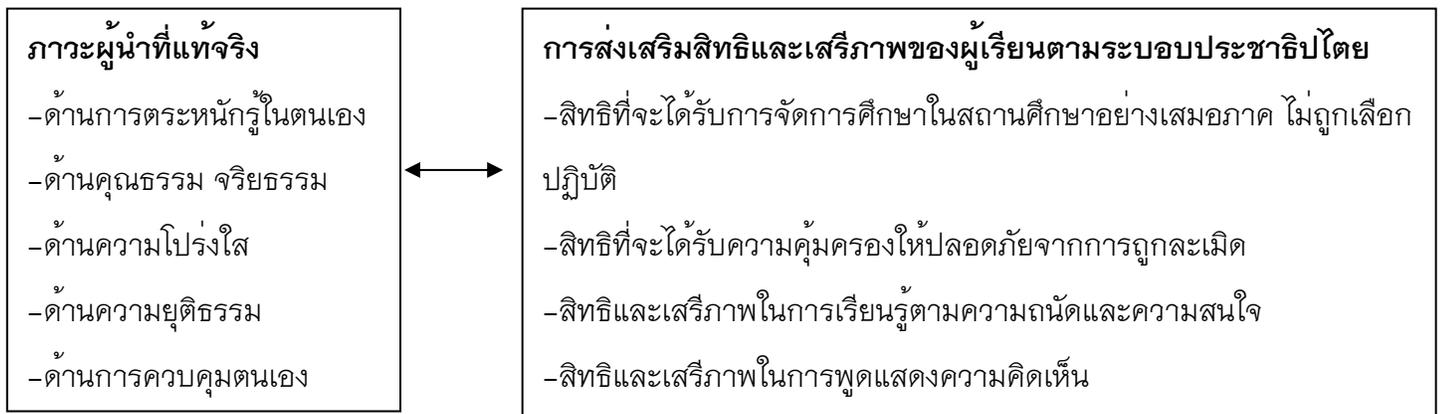
นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ที่เป็นการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากเอกสารอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (2532) และอริหาร์ตัน นิยมไทย (2552) ซึ่งได้พิจารณาองค์ประกอบได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ (2) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด (3) สิทธิและเสรีภาพในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ และ (4) สิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดภาวะผู้นำที่แท้จริงการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ 1

ตัวแปรที่ 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี และโรงเรียนปากเกร็ด โดยมีประชากรทั้งหมด 582 คน (ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ปีการศึกษา 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง-

นนทบุรี โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้านนทบุรี และโรงเรียนปากเกร็ด ใช้วิธีการคัดเลือกแบบกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มอำเภอปากเกร็ด มีขนาดโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2 ระดับ คือ โรงเรียนใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความยุติธรรม และด้านการควบคุมตนเอง จำนวน 26 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .965 โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (1976) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยให้กับนักเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .966 โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (1976) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่นัดหมายโดยการใช้ Google Form และแบบสอบถามที่เป็นกระดาษควบคู่กัน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 234 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.58 ของแบบสอบถามที่ส่งไป และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยบันทึกข้อมูลและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อประมวลผลข้อมูลทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) ศึกษาระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Likert (1976) (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Dancey and Reidy (2002)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านความยุติธรรม รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม

(n = 226)

ที่	ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย	ลำดับ
1	ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง	4.36	.42	มาก	4
2	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.46	.48	มาก	1
3	ด้านความโปร่งใส	4.36	.49	มาก	3
4	ด้านความยุติธรรม	4.20	.68	มาก	5
5	ด้านการควบคุมตนเอง	4.40	.54	มาก	2
ภาพรวม		4.35	.43	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.46$, S.D. = .48) ระดับการปฏิบัติรองลงมา คือ ด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X}=4.40$, S.D. = .54) และด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านความยุติธรรม ($\bar{X}=4.20$, S.D. = .68)

2. ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านที่มีการส่งเสริมสูงสุด คือ ด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด และด้านที่มีระดับการส่งเสริมต่ำที่สุด คือ ด้านสิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม

(n = 226)

ที่	การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย	ลำดับ
1	ด้านสิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค	4.47	.52	มาก	2
2	ด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด	4.48	.51	มาก	1
3	ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ	4.37	.53	มาก	3
4	ด้านสิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น	4.26	.60	มาก	4
ภาพรวม		4.40	.48	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่าการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด คือ ด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด ($\bar{X}=4.48$, $S.D.=.51$) ระดับการปฏิบัติรองลงมา คือ ด้านสิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค ($\bar{X}=4.47$, $S.D.=.52$) และด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านสิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=.60$)

3. ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มอำเภอปากเกร็ด มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริม
 สิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด โดยภาพรวม

(n = 226)

ภาวะผู้นำที่แท้จริงของ ผู้บริหารสถานศึกษา	การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย				Y _{tot}
	สิทธิที่จะได้รับ การจัด การศึกษาใน สถานศึกษา อย่างเสมอภาค	สิทธิที่จะได้รับ ความคุ้มครอง ให้ปลอดภัย จากการถูก ละเมิด	สิทธิและ เสรีภาพใน การเรียนรู้ ตามความ ถนัดและ ความสนใจ	สิทธิและ เสรีภาพใน การพูดแสดง ความคิดเห็น	
ด้านการตระหนักรู้ใน ตนเอง	.44**	.51**	.39**	.47**	.51**
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	.53**	.57**	.38**	.42**	.54**
ด้านความโปร่งใส	.59**	.56**	.55**	.57**	.65**
ด้านความยุติธรรม	.53**	.46**	.55**	.50**	.58**
ด้านการควบคุมตนเอง	.51**	.56**	.43**	.51**	.57**
X _{tot}	.63**	.64**	.57**	.59**	.68**

สรุปภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมสิทธิ
 และเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 (r=68, p<.01) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของความสัมพันธ์ของแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ในภาพรวมมีภาวะผู้นำที่แท้จริง
 ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจมีเหตุผลเนื่องมาจากพฤติกรรมที่สำคัญของภาวะ
 ผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับแรก คือคุณธรรมจริยธรรม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, S.D.=.48$) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้นำจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติงานด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร พริกจำรูญ (2563) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ลำดับแรก คือ ด้านมุมมองเชิงจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านความตระหนักในตนเอง ด้านความโปร่งใสเชิงสัมพันธ์ และด้านการประมวลผลที่สมดุล สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติมา มะโนพรหม (2562) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ระบุว่า การพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริง ด้านมุมมองเชิงจริยธรรม คือ การมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ไปสู่ความสำเร็จ บริหารจัดการองค์กรให้มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ เอาใจใส่ต่อความต้องการของบุคลากร เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา และกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในแต่ละด้าน

ลำดับที่สอง คือ ด้านการควบคุมตนเอง ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40, S.D.=.54$) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการบริหารงานนั้น ผู้นำจะต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่หลากหลาย การควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมในสถานการณ์ที่อาจจะถูกขู่ข่มหรือเผชิญหน้ากับความไม่เป็นมิตร หรือต้องทำงานภายใต้สภาวะกดดันรวมถึงความอดทนอดกลั้น การควบคุมตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำที่แท้จริง สอดคล้องกับคำกล่าวของ Avolio et al. (2004) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริง จะมีความตระหนักในตนเองและสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ นอกจากนี้ Rosemary et al. (1992) ยังได้ระบุว่า การควบคุมตนเองและความแน่นอน คือศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดของภาวะผู้นำที่แท้จริง เช่น การควบคุมตนเองเป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมภาวะผู้นำที่แท้จริงสอดคล้องกับการรับรู้ด้วยตนเอง

ลำดับที่สาม คือ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S.D.=.42$) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี ต้องรู้จักการตระหนักในอารมณ์ ค่านิยมและการเรียกร้องของตนเอง เพื่อให้นำทางการตัดสินใจ การรู้จักประเมินตนเองอย่างแม่นยำ รับรู้เข้าใจอารมณ์ และความต้องการของตนเองอย่างลึกซึ้ง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น การตระหนักรู้ในตนเองนั้นจะส่งผลไปยังการแสดงออกทางพฤติกรรม อัตลักษณ์ และทัศนคติ ทั้งนี้การแสดงออกในด้านต่าง ๆ ข้างต้นนั้นจะขึ้นอยู่กับ การเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนปกรณ์ เกตุวิเศษกุล (2564) ที่ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำที่แท้จริงที่มีประสิทธิผลต่อการบริหารสถานศึกษาเอกชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความจำเป็นมีค่าใกล้เคียงกัน เมื่อเรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มุมมองเชิงจริยธรรมในตน การตระหนักรู้ในตนเอง ความโปร่งใสเชิงสัมพันธ์ และการประมวลผลที่สมดุล ตามลำดับ

ลำดับที่สี่ คือ ด้านความโปร่งใส ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.=.49) ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี ควรมุ่งเน้นการสร้างควมไว้วางใจให้กับครูและบุคลากร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมาถูกต้อง ตามความเป็นจริง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงาน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ จะทำให้เป็นที่ไว้วางใจกับครูและบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง การบริหารงานด้วยความโปร่งใสมีความสำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับ วรรณวิสาข์ รัตนพันธ์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ระดับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวม และรายด้านประกอบด้วย การดำเนินการโปร่งใส เป็นลำดับแรก การตระหนักรู้ในตนเอง การสร้างกระบวนการที่สมดุล และด้านมุมมองเชิงจริยธรรม ซึ่งคุณธรรมจริยธรรม คือองค์ประกอบหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำที่แท้จริง

ลำดับที่ห้า คือ ด้านความยุติธรรม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=.68) ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนอย่างเป็นธรรมจนบุคลากรรับรู้ได้ ทั้งในด้านผลตอบแทน ด้านกระบวนการในการกำหนดผลตอบแทน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความยุติธรรมในการแบ่งปันสิ่งต่างๆให้บุคลากรอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเท่าเทียมกัน มีการใช้ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ก็จะสามารถทำให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความศรัทธา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติมา มะโนพรหม (2562) ที่ระบุว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความยุติธรรม ด้านมุมมองเชิงจริยธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมองโลกเชิงบวก ด้านความรับผิดชอบ และด้านการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารที่มีความยุติธรรมจะส่งผลให้บุคลากรในองค์กรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ระดับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย นั้น จะประกอบด้วย 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากลำดับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อย ดังนี้ (1) ด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด (2) ด้านสิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเสมอภาค (3) ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ และ (4) ด้านสิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น ที่เป็นเช่นนี้ อาจมีเหตุผลดังนี้

ลำดับแรก ด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=.51) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันนี้ จะพบปัญหานักเรียนในสถานศึกษาถูกละเมิดทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจบ่อยครั้ง เช่น การถูกต่อว่าล้อเลียน การล่วงละเมิดทางเพศ จากปัญหาดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการปกป้องนักเรียนจากการถูกละเมิดทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ สถานศึกษาควรเป็นสถานที่ที่ให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมด้านสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิดให้กับนักเรียน เช่น การคุ้มครองจากการถูกต่อว่า ล้อเลียน การลงโทษที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ปลอดภัย และการมีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ

โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ได้มีนโยบายในการคุ้มครองนักเรียนให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด เช่น การจัดทำช่องทางการแจ้งเหตุในการป้องกัน แก้ไข คุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียน โครงการเด็กรุ่นใหม่รู้เท่าทันภัย (ซา) การจัดทำคู่มือโรงเรียนปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียนในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถวัลย์ สุนทร (2563) ที่ระบุแนวทางการส่งเสริมสิทธิเด็กในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยกิจกรรมด้านสิทธิที่นักเรียนจะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ได้แก่ การถูกใช้ความรุนแรง การถูกข่มขู่ ความรุนแรงเรื่องสารเสพติด การถูกเอาเปรียบทางเพศ การถูกแสวงหาประโยชน์ และนำข้อมูลไปใช้ในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาจัดองค์การบริหารงานในสถานศึกษาให้มีส่วนที่ส่งเสริมสิทธิเด็ก ส่งเสริมบทบาทกรรมการนักเรียนและสภานักเรียนให้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือ เผื่อระวังสารเสพติดให้โทษ สารที่มีพิษ สิ่งมอมเมาและการพนัน การทะเลาะวิวาท รวมทั้งสื่อลามกอนาจารในกลุ่มเสี่ยง เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหา ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ สงเคราะห์ และแก้ปัญหา และสร้างความตระหนักให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครองให้มีความไวและมีความละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกและเรื่องต่าง ๆ ที่จะเกิดกับนักเรียน

ลำดับที่สอง ด้านสิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเสมอภาค ระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D.=.52) ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจาก สิทธิด้านการจัดการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรได้รับ และมีความสำคัญโดยได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ เพื่อแสดงให้เห็นว่า การศึกษาคือสิ่งที่พัฒนาศักยภาพของประชาชนให้บรรลุขีดความสามารถได้อย่างไร้ข้อจำกัด และสิทธิด้านการจัดการศึกษาเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้เพื่อปกป้องคุ้มครองและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาของตนเองให้นักเรียนได้รับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเสมอภาคให้ได้มากที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนในสถานศึกษามีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการได้รับการจัดการศึกษา การเข้าถึงสื่อการเรียนการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการช่วยเหลือจากโรงเรียนอย่างเสมอภาค

โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ได้มีนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาคให้กับนักเรียนในสถานศึกษา เช่น การกำหนดเป้าประสงค์หลักของโรงเรียนให้ทุกคนจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การระดมทรัพยากร ทุนการศึกษาจากบุคคลภายนอก การกำหนดพันธกิจของโรงเรียนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ในการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน โดยมีเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 สอดคล้องกับคำกล่าวของ สราวุธ ชัยยง (2565) ที่ระบุว่า ห้องเรียนที่เสมอภาค นักเรียนทุกคนจะสามารถเข้าถึงความรู้ ความเข้มข้นทางวิชาการ และความท้าทายทางสติปัญญาที่เหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลกับครู และมีปฏิสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกับเพื่อน ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ในการออกนโยบายส่งเสริมความเสมอภาคทางการจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุด และส่งเสริมให้ครูจัดสิ่งทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในห้องเรียนลดลงได้

ลำดับที่สาม ด้านสิทธิและเสรีภาพในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.37, S.D.=.53$) ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ปัจจุบันมีอาชีพใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเอง เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ จะทำให้ผู้เรียนค้นพบตัวเองมากขึ้น นำไปสู่การประกอบอาชีพใหม่ ๆ ในอนาคต

โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ดได้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ เช่น หลักสูตรพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ หลักสูตรตลาดวิชาเพื่อก้าวทันกระแสโลก ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยและให้นักเรียนได้เลือกตามความสนใจและความถนัด การเรียนสอดคล้องกับคำกล่าวของ พันทิพา เย็นญา และ อัจฉรา ประเสริฐสิน (2562) ที่ระบุว่า การเน้นให้นักเรียนได้สำรวจตนเองในด้านความสนใจ ความสามารถ และความถนัดต่าง ๆ เพื่อค้นพบความต้องการของตนเองและมีแนวทางในการเลือกอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับผู้เรียนสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวางนโยบาย และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง และจากการศึกษาของ มลฤดี สิทธิพร (2563) เรื่องสมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรตระหนักและให้ความสำคัญเรื่องการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้ครูนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้การจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ บริหารจัดการจัดทรัพยากรและสภาพแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

ลำดับที่สี่ ด้านสิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น ระดับมาก ($\bar{X} = 4.26, S.D.=.60$) ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ปัจจุบันนักเรียนมีความกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ให้ความสนใจใน

การชุมนุมเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของตนเองมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะรับฟัง และหาแนวทางอย่างสันติวิธีให้กับนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษาและสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาของ มนูญชัย รัตนบุรานนท์ (2564) ที่ได้ศึกษา เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนมัธยมปลาย ในจังหวัดขอนแก่น ระบุว่า ไม่ว่าประชาชนหรือนักเรียนมัธยมควรได้รับสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกและเรียกร้องในสิ่งที่พึงปรารถนา ตามสิทธิที่พึงได้รับ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเสรี เช่น การแสดงความคิดเห็นเรื่องทรงผม การแต่งกาย กฎระเบียบต่าง ๆ และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาใช้ประกอบการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังควรเปิดโอกาสให้เด็กได้จัดกิจกรรมที่สนใจในโรงเรียนได้อย่างอิสระ โดยไม่ละเมิดสิทธิและความปลอดภัยของผู้อื่น สอดคล้องกับคำกล่าวของ ปิ่นบุญญา ลำมะนา (2560) ที่กล่าวว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ได้รับการยอมรับทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายในของรัฐว่า เสรีภาพเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตย

โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ได้มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เช่น กิจกรรมติเบตต่าง ๆ กิจกรรมผลักดันประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์ การแสดงความคิดเห็นผ่านการติดตามแฮชแท็กในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.68, p<.01$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยในภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต่อการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับ Rahman et al. (2010) ซึ่งศึกษาในบริบทของโรงเรียนในประเทศปากีสถานแล้วชี้ให้เห็นว่า ในวงการการศึกษา ภาวะผู้นำที่แท้จริงมีความสำคัญเพราะเป็นแนวคิดที่มีค่านิยมร่วมและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับค่านิยมด้านการศึกษิตตามระบอบประชาธิปไตย (democratic education) เนื่องจากองค์ประกอบของภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านความโปร่งใสสื่อให้เห็นถึงความตรงกันระหว่างคำพูดและการกระทำของผู้นำซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบ่มเพาะแนวปฏิบัติความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา อีกทั้งองค์ประกอบด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำสะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อและการกระทำของผู้นำสอดคล้องกัน ซึ่งหมายถึงผู้นำมีความเที่ยงตรงและความซื่อสัตย์ซึ่งเป็นค่านิยมสำคัญตามระบอบ

ประชาธิปไตย นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านการบริหารงานโดยยึดหลักความสมดุลเปิดโอกาสให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมซึ่งจำเป็นต่อการสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน ท้ายที่สุด องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ในตนเองซึ่งหมายถึงการที่ผู้นำมีความรู้เกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้นำบทบาทการกระทำของตนเองอยู่เสมอเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มากขึ้นของสถานศึกษาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างความยั่งยืนของการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา

ผลการวิจัยข้างต้นสะท้อนให้เห็นเพิ่มเติมว่า ความโปร่งใสและคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เนื่องจากความโปร่งใส คือคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างตรงไปตรงมา ถูกต้อง ตามความเป็นจริง เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน และซักถาม แสดงความคิดเห็น ส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้อย่างเสมอภาค กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงสื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ การช่วยเหลือจากโรงเรียน ตลอดจนสามารถซักถาม แสดงความคิดเห็นได้

นอกจากนี้ การบริหารสถานศึกษาอย่างโปร่งใสเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ทำให้งบประมาณต่าง ๆ ที่ได้รับมาถูกใช้ไปอย่างตรงตามวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสูงสุด จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจของบุคคลที่จะมาสนับสนุนทรัพยากรที่สำคัญในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ดสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้ ได้รับการช่วยเหลือจากโรงเรียนอย่างเสมอภาคกัน

ผลการวิจัยข้างต้นยังสะท้อนให้เห็นว่า คุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ บนพื้นฐานของระเบียบ บรรทัดฐานของสังคม และมีจุดยืนในการทำสิ่งที่ถูกต้องอาจทำให้นักเรียนได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการละเมิดทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ

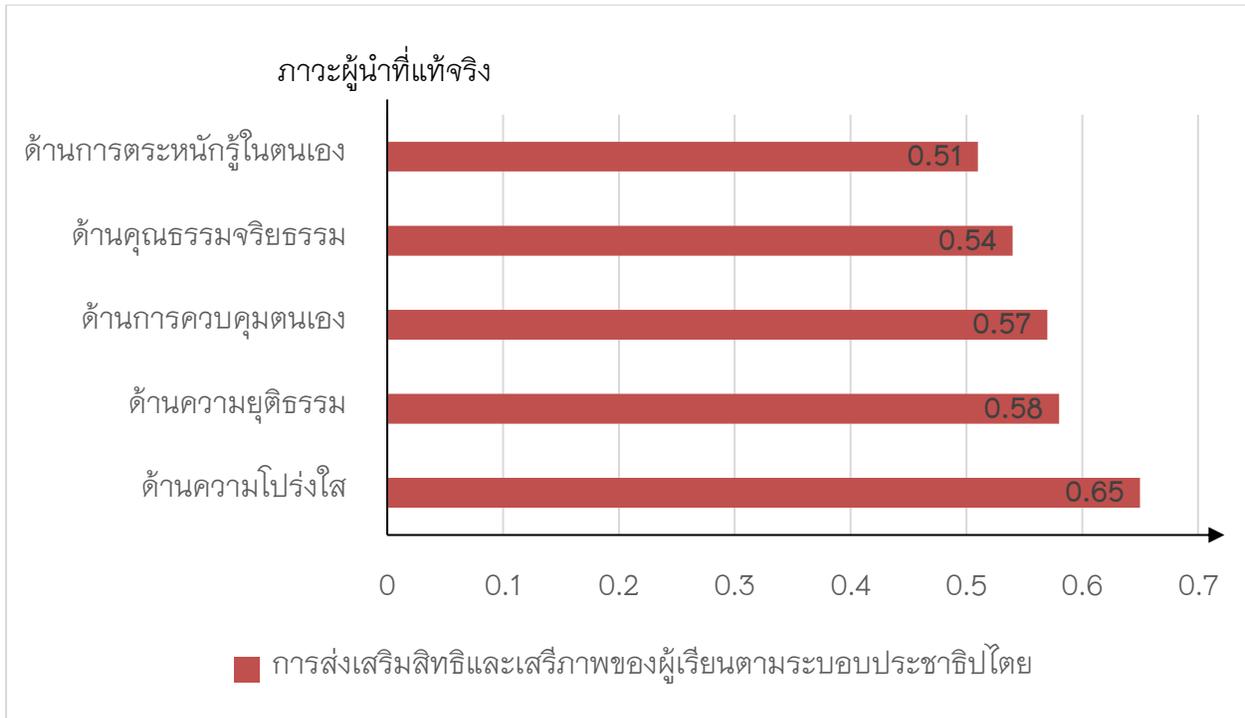
หากพิจารณาจากบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด การที่ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้างต้นเป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด มีการปฏิบัติงานที่ยึดตามระเบียบ กฎหมาย เพราะต้องเข้ารับการประเมินความโปร่งใสจากหน่วยงานภายนอก เช่น การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) การเข้ารับการตรวจสอบจากหน่วยตรวจสอบภายใน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนผ่านการประชาสัมพันธ์ทางช่องทางต่าง ๆ การประกาศเจตนารมณ์ไม่ทุจริตทางการศึกษาให้มีการจ่ายเงินหรือบริจาคเพื่อแลกกับการเข้าเรียนทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ ยังมีการประชุมผู้ปกครอง ที่ทำให้ทราบถึงความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ทุกคนได้อย่างเสมอภาคกัน นอกจากนี้ ในปัจจุบันที่นักเรียนให้ความสำคัญกับสิทธิที่เท่าเทียมกันในสถานศึกษา และสามารถเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดีย ทำให้แสดงความคิดเห็นถึงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเปิดกว้าง สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเหมือนการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความโปร่งใสร้อยต่อเวลา

ผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินรัตน์ แผงดี (2562) ที่ได้เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความเสมอภาค โดยได้ศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ซึ่งพบว่าหากผู้บริหารมีความชัดเจน วางตัวเป็นกลาง มีความโปร่งใส และมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ และนักเรียนที่มีความบกพร่อง ได้เข้ามาเรียนร่วมกันในสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำที่แท้จริง จะมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำที่แท้จริง เป็นเรื่องส่วนบุคคล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนล้วนมีลักษณะ อุปนิสัย ทักษะคติและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ภาวะผู้นำที่แท้จริงที่มีอยู่ในตัวผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคล โดยความสามารถทางจิตวิทยาเชิงบวก การให้เหตุผลทางศีลธรรม และเหตุการณ์สำคัญในชีวิต ล้วนมีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงในตัวบุคคล นอกจากนี้ งานวิจัยที่จะมาสนับสนุนเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่แท้จริงยังมีไม่มากนัก ยังมีข้อจำกัดที่ยังขาดทฤษฎีที่มารองรับประสิทธิผลต่อผลลัพธ์เชิงบวกขององค์กร (Northouse, 2016) งานวิจัยฉบับนี้ จึงมีส่วนชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกของภาวะผู้นำที่แท้จริงกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากยังเป็นทฤษฎีที่ใหม่ อยู่ในขั้นของการพัฒนาความรู้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่แท้จริงและการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย

สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย ระดับปานกลาง
2. จากการศึกษา พบว่า สามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย จากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ไปยังด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านความโปร่งใส 2) ด้านความยุติธรรม 3) ด้านการควบคุมตนเอง 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง
3. ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายองค์ประกอบของภาวะผู้นำที่แท้จริงกับความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษา

สรุป

บทความนี้ได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยใน

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มอำเภอปากเกร็ด ตัวแปรที่ใช้ศึกษา คือ ภาวะผู้นำที่แท้จริง จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (3) ด้านความโปร่งใส (4) ด้านความยุติธรรม (5) ด้านการควบคุมตนเอง และการส่งเสริมสิทธิ และเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) สิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ (2) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการถูกละเมิด (3) สิทธิและเสรีภาพในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ และ (4) สิทธิและเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งภาวะผู้นำที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนอย่างเป็นธรรมจนบุคลากรรับรู้ได้ โดยเฉพาะด้านผลตอบแทน กระบวนการในการกำหนดผลตอบแทนควรเป็นไปอย่างยุติธรรม มีเกณฑ์ที่กำหนดการให้ผลตอบแทนที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมและรับรู้ร่วมกัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความโปร่งใสให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา บุคลากรทุกคนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น มีการเปิดเผยข้อมูล ประชาสัมพันธ์สิ่งต่างๆอย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาได้ตลอดเวลา เพราะการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และตรวจสอบได้ จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใส ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนคนอื่นๆในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความคิดเห็น คำถาม ของผู้เรียน และนำความคิดเห็นของผู้เรียนมาใช้ประกอบการบริหารสถานศึกษา เพราะความคิดเห็นของนักเรียนคือผลสะท้อนที่มีคุณค่า ที่ผู้บริหารสามารถนำมาประกอบการบริหารสถานศึกษาและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างตรงจุด

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถจัดกิจกรรมชุมนุมเรียกร้องอย่างสันติวิธี โดยคำนึงถึงการไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น และพ่อนปรนระเบียบต่างๆที่ผู้เรียนเรียกร้องได้ตามความเหมาะสม กับบริบทสังคม และยุคสมัย เพราะเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำความ

เข้าใจ รับฟังความคิดเห็นและเปิดกว้างนักเรียนได้แสดงออกกิจกรรมต่างๆที่สร้างสรรค์ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้เข้าใจและรับฟังความคิดเห็นและสิ่งที่นักเรียนแสดงออก ว่าเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ เพราะเป็นสิทธิเสรีภาพของผู้เรียนที่สามารถแสดงความคิดเห็นและเรียกร้องสิ่งที่ต้องการได้บนพื้นฐานของการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารสถานศึกษาในลักษณะดังกล่าวต่อไป โดยการส่งเสริมสิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค ในการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนนั้น มีวิธีการที่หลากหลายในการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการบนพื้นฐานของระเบียบและความโปร่งใส ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน เกิดความไว้วางใจ และสามารถระดมทรัพยากรได้มากขึ้น และนำมามอบเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมความเสมอภาคให้กับผู้เรียนได้

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับ ความโปร่งใส เพื่อให้เป็นที่ไว้วางใจของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เพราะการปฏิบัติตามกฎระเบียบและการบริหารสถานศึกษาอย่างโปร่งใส จะให้งบประมาณต่างๆที่ได้รับมา ถูกใช้ไปอย่างตรงตามวัตถุประสงค์ และให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เพื่อให้มีงบประมาณ มีทรัพยากรเพียงพอที่จะช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเสมอภาคกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพด้านการพูดแสดงความคิดเห็นอย่างสันติวิธี และบนพื้นฐานของการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำที่แท้จริง และการส่งเสริมภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา

2.4 ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำที่แท้จริงต่อผลลัพธ์ของสถานศึกษา และระดับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่แท้จริงกับการบริหารสถานศึกษา

2.5 ปัจจัยภาวะผู้นำที่แท้จริง ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนตามระบอบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

กฤติมา มะโนพรหม และคณะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 6(2), 115–130.

- ชรินทร์ แผงดี และคณะ. (2562). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์* 21(1), 48–59.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2550). ผู้นำที่แท้ (คักดีลีนิ เอมะคีรี, ผู้ลัมภายณ์). ผู้นำแห่งอนาคต: คุณธรรมการนำรวม และการเปลี่ยนแปลงภายใน, 141–145.
- ถวัลย์ สุนทรธา. (2563). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสิทธิเด็กในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนปกรณ์ เกตุวิเศษกุล. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำที่แท้จริงที่มีประสิทธิภาพต่อการบริหารสถานศึกษาเอกชน (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรันดร์ เนตรภักดี. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำอย่างแท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิ่นบุญญา ลำมะนา. (2560). การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์*, 1(2), 63–81.
- พันทิพา เย็นญา และอัจฉรา ประเสริฐสิน. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 36(99), 28–40.
- มลฤดี สิทธิพร. (2563). สมรรถนะการบริหารจัดการการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 583–594.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณวิสาข์ รัตนพันธ์. (2564). ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์*, 22 (2), 127–140.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2565). ประชาธิปไตยอยู่ไม่ได้ ถ้าขาดไร้ประชาสังคม. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2566, จาก https://tdri.or.th/2022/03/thinkx_438/?fbclid=IwAR3tEu6zunlHcjffkvRUPOI7hQqQ3rNcN-iX2BzFj-D-jeDOPWgPeL6U3Qw
- สรารุช ชัยยง. (2565). ห้องเรียนเสมอภาค แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้หลังห้อง. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 6(3), 14–28.
- สุนทร พริกจำรูญ. (2563). ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.

- สุธาสิณี แสงมุกดา. (2556). *การพัฒนาเครื่องมือวัดภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณติต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ ลิกขาพันธ์. (2557). *โมเดลภาวะผู้นำที่แท้จริงและผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในภาคใต้: การทดสอบปฏิสัมพันธ์และการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของตัวแปรเพศ* (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณติต). มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สันติ บุรณชาติ. (2558). *รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์* (วิทยานิพนธ์มหาบัณติต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ. (2565). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ.
- อภิภารัตน์ นิยมไทย. (2552). *ศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ*. *จุลนิติ*, 6(1), 141–154.
- Avolio, B., Luthans, F., & Walumbwa, F.O. (2004). Unlocking the mask: A look at the process by which authentic leaders impact follower attitudes and behaviors. *The Leadership Quarterly*, 15(6), 801–823.
- George, B. (2003). *Authentic leadership: Rediscovering the secrets to creating lasting value*. CA: Wiley, San Francisco.
- Dancey, C. P., & Reidy, J. (2002). *Statistics without maths for psychology: Using SPSS for Windows*. (2nd ed.). Prentice–Hall, Harlow.
- Kernis, M. H. (2003). *Industrial Psychology*. McGraw–Hill Book, New York.
- Krejcie, R. V. and D. W. Morgan. (1970). Determining Sample Size Research Activities. *Education and Psychological Measurement*, 30, 608–609.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement*. Fishbein, Martin, Ed. Wiley & Son, New York.
- Ilies, R., Morgeson, P., & Jennifer, D. (2005). Authentic leadership and eudaemonic wellbeing: Understanding leader– follower outcomes. *The Leadership Quarterly*, 16(3), 373–394.
- Northouse, P. (2016). *Leadership: Theory and Practice*. Seventh Edition: Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc
- Rahman, F., Abiodullah, M., and Quraishi, U. (2010). Authentic Leadership for Democracy in Schools. *Academic Leadership: The Online Journal*, 8 (2). Available at: <https://scholars.fhsu.edu/alj/vol8/iss2/9>

Rosemary, B. & Sparrow, P. (1992). *Designing and achieving competency: A competency-based approach to developing people and organizations*. McGraw-Hill International, (UK) Limited, England.

Walumbwa, F.O., Avolio, B., Gardner, L., Wernsing, S., Peterson, J. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. *Journal of Management*, 34(1),89-126.